

अनेकान्त एज्युकेशन सोसायटीचे,
तुळजाराम चतुरचंद महाविद्यालय, बारामती
स्वायत्त

वर्ग - एम.ए. भाग १ (SEM-II) HIS4204

विषय : Nature of Dalit Movement in Maharashtra

प्रश्न १ अ) बहुपर्यायी प्रश्न

१. डॉ. बी. आर. आंबेडकरांनी स्थापन केलेली पहिली सामाजिक संघटना कोणती होती?
अ) बहिष्कृत हितकारणी सभा ब) दलित पॅथर
क) शेड्युल्ड कास्ट फेडरेशन ड) यापैकी नाही
२. 'मूकनायक' साप्ताहिकाचा पहिला अंक केव्हा प्रकाशित झाला होता?
अ) ३१ जानेवारी १९२४ ब) ३१ जानेवारी १९२२
क) ३१ जानेवारी १९२० ड) यापैकी नाही
३. 'बहिष्कृत हितकारणी सभा' या संस्थेची स्थापना केव्हा करण्यात आली होती?
अ) २५ जुलै १९२४ ब) २० जुलै १९२४ क) १ ऑगस्ट १९२४ ड) १६ ऑगस्ट १९३३
४. 'मूकनायक' साप्ताहिकाचे संपादक खालीलपैकी कोण होते?
अ) पां.न.भटकर ब) डॉ. आंबेडकर क) अनंतराव चित्रे ड) शिवराम गोपाळ जाधव
५. 'सिध्दार्थ महाविद्यालयाची' स्थापना केव्हा करण्यात आली होती?
अ) २० जून १९४६ ब) २२ जून १९४६
क) १५ ऑगस्ट १९४६ ड) २० जून १९४७
६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी सुरू केलेले पहिले वृत्तपत्र कोणते होते?
अ) बहिष्कृत भारत ब) मूकनायक क) जनता ड) प्रबुध्द भारत
७. डॉ. आंबेडकरांनी स्थापना केलेला पहिला राजकीय पक्ष कोणता होता?
अ) बहुजन समाज पक्ष ब) समाजवादी पक्ष क) स्वतंत्र मजूर पक्ष ड) वंचित बहुजन आघाडी
८. 'शेड्युल्ड कास्ट फेडरेशन'ची स्थापना केव्हा झाली?
अ) १९४२ ब) १९५६ क) १९४३ ड) १९४४
९. 'महाड सत्याग्रह' कशासाठी प्रसिध्द आहे?
अ) पाणी सत्याग्रह ब) मंदिर सत्याग्रह क) धार्मिक स्वातंत्र्य ड) शैक्षणिक स्वातंत्र्य

१०. इ.स. १९३२च्या पुणे करार प्रामुख्याने कोणत्या दोन व्यक्तींमध्ये घडून आला?
 अ) गांधीजी - सी.के.बोले ब) गांधीजी - सर मेकडोनाल्ड
 क) गांधीजी - डॉ. बी. आर. आंबेडकर ड) यापैकी नाही
११. पहिली गोलमेज परिषद लंडनमध्ये केंव्हा भरविण्यात आली होती?
 अ) १९३० ब) १९३२ क) १९४० ड) १९३३
१२. 'दि अनटचेबल्स' या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?
 अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ब) शिवराम जानबा कांबळे
 क) प्रकाश आंबेडकर ड) यापैकी नाही
१३. पहिल्या गोलमेज परिषदेमध्ये अस्पृश्यांचे नेतृत्व खालीलपैकी कोणी केले होते?
 अ) गांधीजी, वलंगकर ब) गांधीजी, बी.आर. आंबेडकर
 क) गांधीजी, वि. रा. शिंदे ड) बी.आर. आंबेडकर, श्रीनिवासून
१४. घटना समितीमध्ये मसुदा समितीचे अध्यक्ष कोण होते?
 अ) पंडित हृदयनाथ कुंझरू ब) डॉ.बी.आर. आंबेडकर
 क) डॉ.एम.आर. जयकर ड) श्री. के. मुन्शी
१५. डॉ. आंबेडकरांनी धर्मातराची घोषणा कोठे केली होती?
 अ) अकोला ब) नागपूर क) येवला ड) पुणे
१६. डॉ. बी. आर. आंबेडकरांचा जन्म कोणत्या राज्यात झाला होता?
 अ) राजस्थान ब) मध्यप्रदेश क) महाराष्ट्र ड) उत्तरप्रदेश
१७. स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडात तिन्ही गोलमेज परिषदेला उपस्थित असणाऱ्या भारतीयांचे नाव सांगा.
 अ) म. गांधी ब) आगरकर क) गोखले ड) डॉ.बी.आर.आंबेडकर
१८. आद्य आंबेडकरी जलसाकाराचे नाव सांगा.
 अ) केरुबुआ गायकवाड ब) दादासाहेब नामदेव पगारे
 क) बाळाजी रामजी भालेराव ड) भीमराव करडक
१९. "जलसा म्हणजे अस्पृश्यांच्या माणुसकी हक्कांचा साधंत इतिहास होय" ही व्याख्या कोणत्या जलसाकाराची आहे?
 अ) केशव सुका आहेर ब) अप्पासाहेब रणपिसे
 क) भीमराव करडक ड) डॉ. शरणकुमार लिंबाळे

२०. जोडया लावा.

	‘अ’ गट	‘ब’ गट (वृत्तपत्रे)
अ) गांधीजी		१) सुधारक
ब) आगरकर		२) दी. पीपल
क) लाला लजपतराय		३) हरिजन
ड) बी. आर. आंबेडकर		४) दी. पीपल

पर्याय	अ	ब	क	ड
१)	३	१	२	४
२)	४	१	३	२
३)	४	१	२	३
४)	३	२	१	४

प्रश्न १ ब) खालील प्रश्नांची २० शब्दात उत्तरे लिहा.

१. ‘बहिष्कृत हितकारिणी’ सभेची ध्येये व उद्देश सांगा.
२. डॉ. आंबेडकरांनी सांगितलेली धर्माची व्याख्या थोडक्यात स्पष्ट करा.
३. डॉ. आंबेडकरांनी धर्माची कोणती लक्षणे स्पष्ट केली आहेत?
४. ‘लहान शेतजमिनी आणि त्यावरील उपाय’ यावर आंबेडकरांनी कोणत्या नियतकालिकात लेख लिहिला आहे?
५. महार-वतन म्हणजे काय?
६. ‘स्वतंत्र-मजूर पक्ष’ या राजकीय पक्षाचा जाहीरनामा थोडक्यात स्पष्ट करा.
७. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचा सायमन कमिशनच्या निषेधाबाबत दृष्टिकोन थोडक्यात स्पष्ट करा.
८. ‘काळाराम मंदिर’ सत्याग्रहाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
९. ‘संविधानाची’ प्रस्तावना सांगा.
१०. लेकशाहीची चार मूलतत्त्वे कोणती आहेत ते सांगा.
११. आंबेडकरी जलसे म्हणजे काय?
१२. आंबेडकरी वृत्तपत्रांची नावे सांगा.
१३. दलित साहित्यकृतींची नावे सांगा.
१४. दलित रंगभूमी म्हणजे काय?
१५. बौद्ध धर्मात प्रवेश करण्यापूर्वी डॉ.आंबेडकरांनी कोण-कोणत्या धर्माचा अभ्यास केला होता?
१६. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक विचार थोडक्यात सांगा.
१७. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या गुरूंची नावे सांगा.

१८. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी स्थापन केलेल्या महाविद्यालयाची नावे सांगा.

१९. नमदेव ढसाळांच्या साहित्यकृतीचे नाव सांगा.

२०. डॉ. बी. आर. आंबेडकरांच्या ग्रंथाची नावे सांगा.

प्रश्न २) टिपा द्या.

१. आंबेडकरी जलसे
२. दलित रंगभूमी
३. पुणे करार
४. पर्वती मंदिर सत्याग्रह
५. बहिष्कृत हितकारिणी सभा
६. मूकनायक
७. गोलमेज परिषद
८. दलित साहित्य
९. सायमन कमिशन
१०. बहिष्कृत भारत
११. पुणे कराराची वैशिष्ट्ये
१२. दलित पॅथर
१३. दलित चळवळीची वृत्तपत्रे
१४. आंबेडकरांचे धार्मिक विचार
१५. हिंदु कोड बिल

प्रश्न ३) लघु प्रश्न.

१. दलित साहित्य म्हणजे काय?
२. स्वतंत्र मजुर पक्षाची ध्येय व उद्दिष्टे सांगा.
३. भारताच्या राज्यघटना निर्मितीमधील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची भूमिका स्पष्ट करा.
४. शेडयुल्ड कास्ट फेडरेशनची ध्येय व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
५. आंबेडरोत्तर दलित चळवळीचा आढावा घ्या.
६. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांनी तयार केलेले हिंदु कोड बिल यावर सविस्तर माहिती लिहा.
७. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचे लोकसंख्या नियंत्रण आणि आर्थिक विकासाच्या विचारांची चर्चा करा.

८. बाबासाहेबांनी बौध्द धर्माचीच निवड का केली?
९. दलित चळवळीतील विविध साहित्यिकांचे योगदान स्पष्ट करा.
१०. डॉ.आंबेडकरांच्या धर्मांतराच्या चळवळीची चर्चा करा.
११. महाड सत्याग्रहाचे दलित चळवळीतील योगदान स्पष्ट करा.
१२. 'काळाराम मंदिर' सत्याग्रहाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न ४) दिर्घोत्तरी प्रश्न.

१. काळाराम मंदिर सत्याग्रहाचा वृत्तंत द्या. दलित चळवळीतील त्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा.
२. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे राजकीय विचारांची सविस्तर चर्चा करा.
३. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी भारतीय राज्यघटनेद्वारे दलितांची स्थिती बळकट करण्यासाठी पार पाडलेल्या भूमिकेचे परिक्षण करा.
४. सायमन कमिशन बाबत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची भूमिका स्पष्ट करा.
५. 'स्वातंत्र्य, समता व बंधुता' हे डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या चळवळीचे मुख्य ध्येय होते चर्चा करा.
६. दलित जाणिवे आणि त्यांच्या व्यक्त होण्याची साधने या संदर्भात दलित साहित्य आणि वृत्तपत्र यांचा आढावा घ्या.
७. महाड सत्याग्रहाचा सविस्तर वृत्तांत द्या.
८. हिंदू कोड बिलाबाबत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
९. दलित चळवळीमध्ये दलित पँथर चे योगदान स्पष्ट करा.
१०. बौध्द धर्माकडे धर्मांतराच्या चळवळीची चर्चा करा.
११. गोलमेज परिषदा आणि पुणे करार यामधील डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
१२. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी ऑल इंडिया शेड्युल्ड कास्ट फेडरेशनची स्थापना का केली? या संस्थेच्या कामगिरीचे परीक्षण करात्र
१३. पुणे कराराचा दलित समाजावर काय परिणाम झाला? सविस्तर स्पष्ट करा.
१४. राज्यघटनेत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न ५) दिर्घोत्तरी प्रश्न.

१. आंबेडकरोत्तर दलित चळवळीच्या स्वरूपाचे विवेचन करून भारतीय समाजावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
२. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचार प्रणालीचा दलित समाजावर पडलेला प्रभाव विषद करा.

३. विचारांचा प्रसार करून सामाजिक आणि राजकीय अन्यायविरुद्ध जनतेचा मोर्चा उभा करण्याचे काम वृत्तपत्रे करते चर्चा करा.
 ४. डॉ.आंबेडकर ही व्यक्ती बहिष्कृत भारताच्या आशेची आकांक्षेची व शक्तीची प्रतिमा ठरली! या विधानाची सविस्तर चर्चा करा.
 ५. दलित चळवळीचा भारतीय समाजावर पडलेला प्रभाव स्पष्ट करा.
 ६. भिमा कोरेगांव हे दलित अस्मितेचे प्रतिक का बनले आहे हे स्पष्ट करा.
 ७. आंबेडकरोत्तर दलित चळवळीची आर्थिक, सामाजिक, परिस्थिती स्पष्ट करा.
 ८. भारतीय संविधान कुचकामी ठरले आहे का? चर्चा करा.
-